

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ик.н. Стефан Симеонов,

член на Научното жури в процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор”, обявена в Югозападен университет „Н. Рилски“ – Благоевград,

по научна специалност „История на България”,

професионалното направление 2.2. История и археология,

област на висше образование 2. Хуманитарни науки;

съобразно Заповед № 2841/22.12.2022 на Ректор на

ЮЗУ „Н. Рилски“ проф. д-р Борислав Юруков

Автор на Становището: проф. д.ик.н. Стефан Симеонов

Кандидат: Стефан Титков ИВАНОВ – докторант в редовна форма на обучение при катедра „История“ на Правно-исторически факултет ЮЗУ

Относно: дисертационен труд на тема: „Исторически аспекти на престъпленията срещу личността и собствеността в България 1944-1989 г.“

2023 г.,
Благоевград

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Представеният за становище дисертационен труд е

- а) актуален – мащабите и интензивността на престъпните посегателства срещу личността и собствеността в съвременното безусловно ни води назад във времето да се открият социално-историческите причини, правните и оперативните методи и еволюцията на организационно-управленските модели за противодействие на престъпността в България и
- б) навременен - крайно време е в научното пространство да се появят сериозни изследвания за „тъмната“ страна на живота. Авторът е поел нелеката (най-малко поради незадоволителното състояние на първичните данни) задача да изследва организацията, управлението, структурите, резултатите от дейността на органите за противодействие на престъпността в един достатъчно широк кръг от време и проблеми.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен в увод, три глави, заключение. Надлежно е приложен списък на ползваните за защита на издигнатите тези и поставени цели архиви, документи, периодика, спомени, литература, изследвания, интернет ресурси, таблици, графики и три приложения в общ обем от 303 страници (от които 279 с. основен текст).

Уводът е разработен нестандартно и увлича читателя с творческия ракурс на изследването. Авторът си поставя няколко цели и задачи, обобщени от идеята да се разгледат криминалните престъпления в широкия период на социализма (с определения). На вниманието му са подложени причините за извършване на престъпленията, които са поставени на анализ в тяхната динамика, структурата и методите на агентурна дейност на правоохранителните органи, организацията и мотивацията на служителите, разследващата и превантивната дейност на службите. При формулирането

на целите авторът стриктно спазва възприетите от него ограничения, за да преодолее талвега на престъпната стихия. Спира вниманието си на част от видовете престъпления, определящи ежедневиия живот и идеологическата обосновка на политиките за противодействие. Като цяло работата е многопластова, предизвикваща много въпроси, изискваща отговорен издирвателски труд и усилия, успешно положени от автора. Трудът е подплатен с необходимите извори и документи. Не е пропуснат и задължителният за историческото четиво преглед на автори, публикации и документи. (уточняване за Нешев, Предов, Топкаров, не бих твърдял че филмите, посочени в текста са достоверно свидетелство за епохата, художествена илюстрация и пресъздаване на образи - да, но те са страничен поглед почти колкото мемоарните свидетелства). Отбелязвам, че изворите и източниците на български език са в основата предимно на статистическия анализ и изводи за фактологията на престъпленията. На латиница са в основата на структурните, психологическите, криминологичните, социологичните и общотеоретични разсъждения за престъплението като процес, състояние, действие.

В интердисциплинарното изследване се откроява обобщаващата теза че „противно на информационната политика и соц-носталгични нагласи по време на комунистическия режим се извършват немалко тежки криминални престъпления“.

Структурата на труда е оптимално формирана, съобразно така поставената теза. Динамиката, характеристиките и борбата срещу посочената криминална престъпност са трите фундаментални бразди, пресичащи изследването и върху които се открояват приносите на дисертационния труд.

Авторът твърди че „настоящата дисертация представлява първото систематизирано и детайлно проучване на криминалните престъпления в

България между 1944 и 1989 г. както като цяло, така и относно четирите вида най-разпространени сред тях – кражбите на обществено и лично имущество, грабежите, изнасилванията и умишлените убийства“. С това изключително пестеливо се обяснява приносът на дисертационния труд. При самооценката на приносите би могло да се постигне по-голяма категоричност на изказа. Те, приносите, обаче извират почти от всяка страница и параграф на съчинението. Най-малкото защото резултат от изследването са новите систематизирани, достоверни факти и сведения въведени в научен оборот. Приносен характер има параграф 4-ти „Работа с агентурния апарат“ на трета глава „Борба срещу престъпността“. Опитът за периодизация на противодействието на престъпността също може да се отнесе към приносите с известно прецизиране на междинните граници (1944-1951-1968-1989, репер: наказателният кодекс; 1944-1957-1971-1989, съобразно общата социална и политическа история).

В изводната и заключителната част на повествованието приносен момент е утвърждаването на новото разбиране за смисъла, съдържанието и същността на криминалната престъпност през социалистическия период.

Дисертантът притежава и защитава необходимите за желаната образователна и научна степен наукометрични данни и публикации. Аргументацията му е солидна и проведена въз основа на достоверна база данни и фактология и доказва детайлно познаване на проблемите, разработвани в труда. Впечатление прави историографският обзор, направен в увода. Показани са умения да преценява творчески литературния материал. Умело борави с източници, документи и литературни ресурси. Показва творчески стил, работи леко и уверено с професионален понятиен апарат и научни категории. Авторефератът отговаря на защитавания труд.

3. Критични бележки и препоръки-

- Дисбаланс между третата и останалите глави на дисертацията.
- Отсъства анализ на структура и органи, във фокуса на анализа на престъпността е престъпникът, не оперативният, не следователят. Преобладават социологическите и криминологични разсъждения, но не присъства задълбочен организационно-управленски анализ, макар че глава трета е с най-обширно съдържание в това отношение.
- Недостатъчно са аргументирани изводите за тенденциите в развитието на престъпността. Трудно е съпоставянето между заявени, разследвани, разкрити и осъдени престъпления.
- Тезата, че умишлено се крият или че се снижава нивото на престъпността е предпоставена.
- Към извода, че зачестяват „сексуалните посегателства към съвсем малки деца“ няма приведени обобщени данни
- Историческият разказ е сполучлив, но поливалентността на изследването изисква намесата на допълнително правни, криминологични, криминалистически, статистически и ред други частни научни инструменти.
- Препоръчвам при бъдещи изследвания, свързани със проблематика от дейността на МВР, да се прилага следната матрица на анализ: законност (закони, норми, уредба, легитимност); структура и органи (управление и ръководство); функции и дейности (практика и резултати).

4. Заключение

В заключение, дисертационният труд отговаря на предявените от закона изисквания за придобиване на образователната и научна степен “доктор”. Не са ми известни и не открих нарушения по процедурата.

5. Оценка

На основание чл. 12 от ЗРАСРБ и чл. 32 от ППЗРАСРБ давам положителна оценка на дисертационния труд на тема „Исторически аспекти на престъпленията срещу личността и собствеността в България 1944-1989 г.“ и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на неговия автор, Стефан Титков Иванов, образователната и научна степен “доктор” по научната специалност специалност “История на България“, ПН 2.2. История и археология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки.

Член на журито:

подпис:

проф. д.н. Стефан Симеонов

Дата: 09.02.2023 г.

Благоевград

SOUTH WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI" - BLAGOEVGRAD

FACULTY OF LAW AND HISTORY

OPINION

by Prof. Ph.D. Stefan Simeonov,

**member of the Scientific Jury in a procedure for the acquisition of
the educational and
scientific degree "Ph.D", announced at Southwest University "N. Rilski" -
Blagoevgrad,**

*in the scientific specialty "History of Bulgaria",
professional direction 2.2. History and Archaeology,*

field of higher education 2. Humanities;

*in accordance with Order No. 2841/22.12.2022 of the Rector of
SWU "N. Rilski" Prof. Ph.D. Borislav Yurukov*

Author of the Opinion: Prof. D. Science Stefan Simeonov

Candidate: Stefan Titkov IVANOV - full-time doctoral student at the
Department of History of the Faculty of Law and History of the SWU

on the topic: *"Historical aspects of crimes against the person and property in
Bulgaria 1944-1989."*

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

The dissertation submitted for opinion is

a) up-to-date - the scale and intensity of criminal encroachments against the person and property in modern times unconditionally leads us back in time to discover the socio-historical causes, the legal and operational methods and the evolution of the organizational and management models for combating crime in Bulgaria and

b) timely - it is high time for serious research on the "dark" side of life to appear in the scientific space. The author has undertaken the difficult task (at least due to the unsatisfactory state of the primary data) to study the organization, management, structures, results of the activities of the bodies for combating crime in a sufficiently wide range of time and problems.

2. General characteristics and structure of the dissertation work.

The dissertation is developed in an introduction, three chapters, and a conclusion. A list of the archives, documents, periodicals, memories, literature, research, internet resources, tables, graphics and three appendices used for the defense of the raised theses and placed throughout has been duly attached, in a total volume of 303 pages (of which 279 p. main text) .

The introduction is developed in a non-standard way and captivates the reader with the creative perspective of the research. The author sets several goals and objectives, summarized by the idea of examining criminal offenses in the broad period of socialism (with definitions). The reasons for the commission of the crimes are brought to his attention, which are analyzed in their dynamics, the structure and methods of agency activity of the law enforcement bodies, the organization and motivation of the employees, the investigative and preventive activities of the police. In formulating the goals, the author strictly observes the limitations he has adopted in order to overcome the thalweg of the criminal element. It focuses on some of the types of crime that define everyday life and the

ideological rationale for countermeasure policies. In general, the work is multi-layered, provoking many questions, requiring responsible investigative work and efforts successfully made by the author. The work is supported by the necessary sources and documents. The review of authors, publications and documents, which is mandatory for historical reading, is not omitted. (clarification for Neshev, Predov, Topkarov, I would not claim that the movies mentioned in the text are a reliable testimony of the era, artistic illustration and recreation of images - yes, but they are a side view almost as much as the memoir testimonies). I note that the sources and sources in Bulgarian are primarily the basis of the statistical analysis and conclusions about the facts of the crimes. In Latin, they are the basis of the structural, psychological, criminological, sociological and general theoretical reasoning about the crime as a process, state, action.

In the interdisciplinary research, the summarizing thesis stands out that "contrary to the information policy and socio-nostalgic attitudes during the communist regime, quite a few serious crimes were committed".

The structure of the work is optimally formed, according to the thesis. The dynamics, characteristics and fight against the said criminal crime are the three fundamental lines that cross the study and on which the contributions of the dissertation stand out.

The author claims that "this dissertation represents the first systematic and detailed study of criminal offenses in Bulgaria between 1944 and 1989, both in general and regarding the four types most common among them - theft of public and personal property, robbery, rape and intentional murders". This is an extremely parsimonious explanation of the contribution of the dissertation. In the self-assessment of the contributions, a greater definiteness of the statement could be achieved. They, the contributions, however, spring from almost every page and paragraph of the work. At least because the result of the research is the new systematized, reliable facts and information introduced into scientific circulation. Paragraph 4 "Working with the intelligence apparatus" of the third chapter

"Fighting crime" has a contributing character. The attempt to periodize the fight against crime can also refer to the contributions with a certain refinement of the intermediate boundaries (1944-1951-1968-1989, benchmark: the penal code; 1944-1957-1971-1989, according to the general social and political history).

In the conclusion, a contributing point is the confirmation of the new understanding of the meaning, content and essence of criminality during the socialist period.

The dissertation student owns and protects the scientometric data and publications necessary for the desired educational and scientific degree. His argumentation is solid and conducted on the basis of reliable data and facts and demonstrates a detailed knowledge of the issues developed in the paper. The historiographic overview made in the introduction makes an impression. Demonstrated ability to creatively evaluate literary material. Skillfully handles sources, documents and literary resources. Demonstrates a creative style, works easily and confidently with professional conceptual apparatus and scientific categories. The autoreferat corresponds to the defended work.

3. Critical Notes and Recommendations

- Imbalance between the third and the remaining chapters of the dissertation.
- There is no analysis of structure and bodies, the focus of crime analysis is the criminal, not the operative, not the investigator. Sociological and criminological considerations predominate, but no in-depth organizational-management analysis is present, although chapter three is the most extensive in this regard.

- The conclusions about trends in the development of crime are insufficiently substantiated. The comparison between reported, investigated, solved and convicted crimes is difficult.

- The thesis that they are deliberately hiding or that the level of crime is decreasing is presupposed.

- There is no aggregated data for the conclusion that "sexual assaults on very young children" are becoming more frequent.

- The historical narrative is successful, but the polyvalence of the research requires the intervention of additional legal, criminological, forensic, statistical and a number of other private scientific tools.

- I recommend that in future studies related to the problems of the Ministry of Interior, the following matrix of analysis should be applied: legality (laws, norms, regulations, legitimacy); structure and bodies (management and leadership); functions and activities (practice and results).

4. Conclusion

In conclusion, the dissertation meets the legal requirements for obtaining the educational and scientific degree "PhD". They are not known to me and I did not find any violations of the procedure.

5. Assessment

Pursuant to Art. 12 of ZRASRB and Art. 32 of PPZRASRB I give a positive assessment of the dissertation work on the topic "Historical aspects of crimes against the person and property in Bulgaria 1944-1989" and I recommend the respected scientific jury to award its author, Stefan Titkov Ivanov, the educational and scientific degree "PhD" in the scientific specialty "History of Bulgaria", PN 2.2. History and archaeology, field of higher education 2. Humanities.

Sofia,
10.02.2023

Prof. Ph.D. Stefan Simeonov